Uidā bis. Hic prima cāre incipit ſecunda pſ opiſ: vt dr̄ ti i p̄ncipio huius libri. In qua expedito tractatu de miniſtris: tractat d̄ negociis. Et ſic ſituat materiam: ita ꝛ modū tractandi. ❡ Quia ergo negociorum quedam ſunt criminalia quedam ciuilia. Et criminalia ciuilibus preiudicāt. Ideo in primis ſex cauſis premittit de criminalib⁹. ❡ Et ꝙ crimē ſimonie reputatur maior. ſ. e. cā. q. vij. c. vlt. Ideo primo magiſter tractat de ea. et vt de alijs melius ꝛ latius tractet: ponit thema ſiſt: et ꝙ per ordinē ſeptē elicit q̄ōnes: ſcḋm hu. ꝛ lau. qḋ thema eſt tale. ꝛ ecce ipſum ꝛ lege litterāliter non ponendo caſum in eo.

Ditiſſimo. i. Martinez Epact⁹. i. regiſtrus: ꝛ maleret extra de ſimo. non ſatis: in ſine vbi de hoc ar. Soluit. Hic elicit prima. q. ij. ꝛ. iij. Ignorāte. hic q̄rta. Et per incrementa t̄poꝝ. Cōſtrue ſic: Per incrementa temporū peruenit ad virilem etatē: ꝛ repete peruenit ad gradum officioꝝ ſacerdotij. vel dic ꝙ per incrementa officioꝝ puta ꝙ bene ſolebat officiare: peruenit ad gradum ſacerdotij. Suffragātibus. i. adiuuātibus. Ibi Precibus: hic q̄nta. Dedit. hic ſexta. Accepit. hic ſeptima. Ad hanc dic ꝙ ſic. ſ. e.

Spiritualia. c. i. Exigēda: pecunia: no. ſ. q. ij. Epiſcopo. Perſoluenda: notat in dicto. c. Epiſcopo. Simoniacum: ſic. ſ. e. q. iij. ſiquis. Obiecerit: no. ſ. e. §. item peccato. Aſſecutus: no. ſ. e. q. i. An nō dic ꝙ diſpēſatiue poſſunt remanere. ſ. e. c. ſ. e. c. ſiquis a ſimoniacis. Dignitate: an non. dic ꝙ non de rigore: ſed cū diſpenſatione ſic. ꝛ. e. c. ſ. e. c. conuenientibus.

Prima glo. Que eſt poſita ſuper principio thematis querit de ſex p modus ſūme de quibus per ordinē. In gl. ibi: Studioſa. hoc apponitur ad excludendū voluntatem nudam: que ſignis exterioribus non declaratur: que ab eccleſia nō punitur: ꝙ eius probatio non habetur. xxxij. q. i. c. vlt. archid. et de mentali ſcḋa habes in. c. ſi. ex. de ſimo. Emendi. emptionē. vel vēditōis nomine intelligo omnē contractum non gratuitū ꝛc. ar. Ibi: Volūtas. ſ. in effectu vt ſ. progrediatur ad actum: aſ. ſola voluntate non cōmittit: qm̄ per ſolā penitentiā remittitur: extra de ſimo. c. vlt. ꝛ. ſ. e. cā. c. ij. poteſt etiam addi huic diffinitioni vel permutandi t̄porale cū ſpirituali: extra de re. permu. ad queſtiones. ꝛ. c. vlti. ❡ Et poteſt probabiliter ſic deſcribi: ſcḋm hu. ſimonia q̄ntū ad al. Simonia eſt ſpiritualium precedente pacto promiſſionis conditiōis modi: premij: precij vel cuiuſlibet temporalitatis receptio ſeu donatio. Et comprobatur hec diſcriptio. ſ. e. q. ij. ꝙ pios extra de pac. pactiones: de re. permu. queſitum: de eta. ꝛ quali. tuam: vt eccleſi. bene. c. i. §. vlt. de ſimo. tua ꝛc. ar. Ibi: Siquis obiecerit. q. d. qḋ eſt dictū de ſpirituali videatur ipſum annexum includere. Ibi: De iure. q. d. ꝙ id qḋ eſt annexum non eſt tamen ſpirituale ꝛ ge quid tamen ſit in annexū etiam cōmittitur ſimonia: de re. permu. queſitū. Ibi: Licet quidā in ſpa. ſpirituale: ꝛ male qḋ dic: vt no. xvj. q. vj. pie mētis ꝛc. archi. Ibi: Poſſint. de hoc no. xij. q. ij. alienationes. ar. Ibi: Emptiones: vt. ſ. e. q. qui ſtudet. ꝛ. c. cito turpem. ar. Ibi: Auaricia: ꝛ vide qḋ no. ſ. e. q. cōſiſtit. ꝛ extra. c. ſicut. Ibi Lingua. no. ꝛ vide qḋ legit ꝛ no. ſ. e. q. quibuſdam. ꝛ. c. ſi. de cleri. ex. Ibi: Simoniacus de hoc. ſ. e. q. ſiqs epūs lxxix. di. ſiqs papa: ꝛ qḋ dicit Jo. quibus cōmittitur: nō eſt verum in laicis: extra de accu. meminimus. ꝛ. c. cum oporteat: ꝛ. c. cum. p. de ſimo. licet hely. ar. Ibi: Depoſitio: de hoc le. ꝛ no. ſ. e. q. p̄ſb. vñ. archi.

❡ Modo autem reſumit primā queſtionem: que diuiditur in quindecim partes. In quarū prima probat ꝙ pro miniſterijs eccleſiaſticis nihil dari debz. ꝛ partes ſignabuntur in proceſſu. Emere vl̄ vēdere: ꝙ de vtroqz tractat. ❡ In glo. ſūme. hec glo. pro ſolutione q̄ōnis ibi diſtinguit tres ſpecies ſpiritualium: quarū prima dicit: omnino inuendibilem: ſecundam vendibilem de facto tantum: tertiam vēdibilē omnino. ſ. Secundo tractat: an in ſcḋa ſpecie poſſit munus interuenire licite. Circa qḋ diſtinguit triplicē munus: Ul primo ꝛ ſcḋo dicit ꝙ ſi certis caſib⁹: de. ſcḋa dicit regulart ꝙ non niſi in quinqz caſibus. ❡ Tertio de vltia ſpecie ponit illam exceptionē. ibi: Dignitas ordinis. ſ. ot⁹ ꝛ p̄ſbs. ꝛ dic arch. ꝙ iſta ordinis dignitas nō vēdit. ſ. e. ordinationis. Si autem vēditur: caracterem recipit ordinatus: licet nō executionē: vt no. ſ. e. ſi qui a ſimoniacis. Ibi Ordo. i. ipſum corporale et prout cōſiſtit in actu exteriori viſibile ſacrm̄: vt differat ab eo ꝙ premiſit de dignitate ordinis. Ibi hec. ſ. omnia ſupra a vi. quādoqz citra. Ibi Uite meritum: ꝛ talis ordinatus caret executione. ſ. e. ſi qui a ſimoniacis: vbi no. Ibi: Venditio: extra de ſimo. ꝗſaluit: ꝛ no. ſ. ſiquis epiſcop⁹ ꝛ. q. iij. ſaluator. Ibi: Locat. cōtra hoc ſa. ꝛ. ſ. q. ij. §. vltimo. dic vt ibi. ar. de hoc extra de preben. ſignificatū. per glo. ꝛ doc. Ibi: Dicit aliqd hic per archi. ꝙ non pro ꝯſecratione eccleſie debet accipi: ſed pro uiſitatione vel labore. Ibi: vādit: ꝛ vide qḋ le. ꝛ no. lxiij. di. ꝙ ſcḋ ar. c. diſcret⁹ vbi de hoc ar. ſ. xvj. q. vij. decimas: vbi de h. ar.

g **Ratia** Adaptat: ꝙ magiſter in. §. ꝙ autem dicit ꝙ erat peccatum: ſpiritualia emere: ꝛ ad hoc ꝓbandū inducit hic. c. leonis. Sūmari⁹ eſt in rubeo. vel plenius. Ordinatus per ſimoniā gratiam ſacramēti non recipit: nec confert. Tam recipit tamen ſpiritū mendacij ſiue peccati. Diuiditur etiā ſcḋoqz primo ponit duo dicta quorum. ſcḋm ibi: Si aūt. ſcḋo illa probat. ibi: Quid ergo hoc. La. de pi. vel aliter diuiditur in duas principaliter. Primo ponit tria dicta. ſcḋm ibi: Si aūt. tertiū ibi: Quid ergo. ❡ Caſus: queſitum fuit a leone papa: numquid ſi gratia ſiue ſacramentū aliqḋ detur vel accipiatur non gratis nū quid gratia ſiue effectus ipſius ſacramēti recipiat. ❡ Caſus: queſitum fuit a leone papa: ſiquid ſimoniac⁹ q per ſimoniam eſt ordinatus ſacramentū ordinis ſiue gratiā vel effectus ordinis recipiat ex tali ordinatiōe: Rn̄dit premittendo ſuā maiorem: ꝛ dicit ꝙ gratia ſiue ſacramentū qḋ gratis non datur vl̄ accipitur non eſt gratia vel effectū gratie non tribuit: ſed ſimoniaci nō accipiūt gratis ꝗ gratiam ſiue effectū: q̄ maxima eſt: ꝛ in eccleſiaſticis ordinib⁹ operatur: non accipiunt. ❡ Dubitatū fuit ſcḋo: nunquid ſimoniaci per ſimo. ordinati alij poſſint ordines ſiue ordinis gratiam dare. Rn̄dit ꝙ nonqz: ſi non accipiunt eam ergo non habent. ſi non habent ergo dare nō poſſunt alij gratis vel non gratis. ❡ Queſitū fuit tertio: quid ergo ordinando dant ſiue conferunt: Rn̄dit ꝙ dāt id qḋ habēt: ſed ſpiritum tantū mendacij hñt: quaſi dicat: non habēt effectum ſacramenti: ꝛ ſic ipſum non dant. ❡ Queſitum fuit quarto: quō enim verum probatur. Rn̄det ꝙ hoc modo: qz ſi ſpiritus veritatis ꝛc. ❡ No. tria que dixi i ſūmario. ❡ No. ꝙ gratia ſiue ſacramentū eſt gratis conferendū. ❡ No. ꝙ nemo dat qḋ non habet. No. argumentū a contrarijs validum: ꝙ vnum contrarium dat intelligi vt reliquum. ꝛ concor. in vltimo glo.

g **Ratia** Et hic glo. notat hic gratiam ipſum effectum vel virtutem ſacramenti: quem dicit dari gratis vt excludantur merita ſpiritualia: ſed vt excludantur ſordidorum munerum precia. ar. Simoniaci. i. qui ſimoniace ſic ordinantur non gratis accipiunt ordines: ſcḋs Jo. de fan. ar. Gratiā. i. execuſionem vel donū ſpiritus ſancti: qḋ datur

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

ſi. ¶ Item cum magna difficultate habetur.ℓ.q.ij.hoc ius ergo non valet legatum.ff.de le.j.l.apud iul.in fi. Hoſti. dicit ꝙ tenet legatum rei eccleſie quo ad heredē ꝛ dñino do poſſit haberi eius commertium ꝛ eius precium pꝛeſtabit. Dicit tamen ꝙ ſi heres in tuis grauetur preſtando precium eccleſia non debet illud exequere cum intolerabili eius dāno qḋ fieret de iure ciuili:ꝛ ſolum hunc rigorem tempe rat ibi papa in.c.ſilius Jo.an.

Sed ſi epiſcopus. Hic incipit ſcḋa pars qōnis ſcḋm Jo.de deo ꝛ continuatur:quia dictū eſt.ꝫ.ꝙ epiſcopus vel clericus res proprias relinquere poteſt cui vult:hic vero dicit gra tianus ꝙ ſi ab inteſtato decedat nec aliquos habeat cōſan guineos qui ei ſuccedant ꝙ eccleſia eius omnia illius bo na vendicabit:ꝛ ad hoc inducit duo capl'a ſe.

• **Jcubi.** Sūmatur ſic. De bonis epiſcopi defuncti ab inteſtato debēt preſbyteri ꝛ diacones eccleſie ipſius cōficere inuētarium.hoc primo. Nec aliquod de bonis illis debet aliquid preſūmi vel tolli.hoc. Scḋo ꝛ ſcḋa ibi: Jta tamen. ¶ Caſus: Queſitū fuit in concilio teraconenſi aliquis epiſcopus eſt defunct' ab inteſtato. Modo queritur quid ſiendum de bonis illius? Reſpondit concilium ꝙ preſbyteri ꝛ diaconi eccleſie illius debent conficere inuentarium de illis faciendo inuentariū de minima re vſqꝫ ad maximam:ꝛ nullus debet de illis aliquid preſumere vel tollere:ꝛ ſi quis abſtulerit ſcḋm tenorem furti tenebitur.ſ.faciendo differentiam. An ſit manifeſtum furtum vel non manifeſtum.ibi: Epiſcopus vel alius clericus hu. Conſcriptio.i.inuentarium.xij.q.ij.caritatem hug. Furti manifeſti vel non manifeſti:quia grauius punitur manifeſtū:qꝛ in quadruplum:ſed non manifeſtum in duplū:inſti.de obli.que ex delicto na.§.pena archi. Et eſt argumentum ꝙ eccleſia poteſt recipere rem ſuam cum pena contra id.ꝫ.ℓ.q.ij.fraternitas:ſed ibi ſoluitur hu. Et ibi ꝫ hoc ibi: Reſtituat.ſ. eccleſie:ꝛ in hoc ad propoſitum quaſi per hoc ſequitur ꝙ in talibus bonis eccleſia ſuccedit ꝙ intellige ſcḋm determinationem.c.ſequen.

q **Uicunqꝫ** Sūmatur ſic. Clerico ab inteſtato ꝛ ſine cognatione decedēti ſuccedit eccleſia.h.d. ¶ Et diuiditur:quia duo ſunt dicta:ſcḋm ibi: Similiter. ¶ Caſus: Aliquis clericus deceſſit ab inteſtato:ꝛ ſine cognatione q̄ aſ.debebat illi ſuccedere. Unde queſitum fuit in concilio tribiricēſi ad quē debeat illi' hereditas peruenire? Reſpōdit concilium ꝙ ad eccleſiam cui ille deſeruiuit. ¶ Queſitum fuit ſcḋo quid de ſanctimonialibus.ſ.que habēt proprium? Reſpondit concilium ꝙ idem dicendum eſt in illis ibi: Cognatione que poſſet ſuccedere ab inteſtato ꝛ intelligo cognationem vſqꝫ ad ſeptimum gradū ſcḋm hu. Tu dic vt notatur.ꝫ.ℓ.q.iij.c.ſin vltima gl.ꝛ ſuper ea que loquitur de his quibus licet habere proprium hu.deſeruiunt.ſ.vltimo loco hu. Similiter id. Aſſignauit.ſ.ſanctum ad ingreſſum religionis.xix.q.iij.§.ſi.vel intellige de canonicis regularibus. ¶ Nota ſumarium. Concor.capl'm epiſcopus qui filios.ꝫ.ℓ.q.ij.ꝛ intelligatis ꝙ interueniis ꝛc. ſuccedit eccleſia cui deſeruiuit.ſ.vltimo loco vt notatur.xij.q.ij. Et intelligatis cognationem vſqꝫ ad quartū gradum vt notatur.ꝫ.ℓ.q.iij.c.ſin vltima gl.ꝛ ꝙ ibi dixi. ¶ Archi. primus iuſtificat textū. Scḋo obiicit ꝛ dupliciter ſoluit ibi: Preſbyter argu.huius capl'i quicunqꝫ dicunt quidam ꝙ ſi ab inteſtato decedit et habet vxorē ꝙ vxor preſertur eccleſie. ¶ Sed argumentum contra.C.de epiſ.ꝛ cle.l.ſi quis preſbyter ꝛ.ꝫ.ℓ.q.j.ſunt manifeſte vbi dixi:ꝛ ibi dixi ꝙ hodie hoc eſt expeditum per capl'm primum ꝛ ſcḋm de cleri. coniu.de quo per Jo.an.in.c.lo.eo.ti.vbi vxorati beneficiū eccleſiaſticum obtinere non poſſunt ſcḋm Lau.archid. In fine.ſ.cum defunctus non habet conſanguineos qui ei ab inteſtato ſuccedant ꝛ idem notat glo.vltima. ¶ Glo.ij.arguit ibi: Theutonie de his mulieribus loquitur hoc capitulum:ꝛ capl'm virgines.xx.q.iiij.ſcḋm hu.loquitur enim de monialibus que propriis non renunciant ꝛ ſicut clerici ſeculares propria habent:nec ſunt monache ſed moniales ꝛ canonice ſeculares:ꝛ tales poſſunt condere teſtamenta hu. In fine idem notat Jo.an.extra de elec.de indēnitatibus.§.penul.li.vj. Super verbo ſtatum ꝛ in illo.§.loquitur de iſtis monialibus quarum ſtatus ordo ꝛ regula ibi non approbatur licet textus ibi non reprobet. Et idē habes in cle.attendentes §. Jllas quoqꝫ de ſta.mo.ꝛ ibi nōt glo. ꝙ reprobari videtur earum ſtatus ordo ꝛ regula in hoc.ſ. pernicioſum hic allegato vbi vide in glo.§.reprobari.

¶ Finis prime partis cauſarum.
Deo gratias Amen.

¶ Excellentiſſimi ac celeberrimi iuris pontificij interpretis.d. Dñici de ſancto geminiano cōmētaria egregia ꝛ aurea in ſacratiſſimum decretorum volumen magna cū diligentia emendata:ac per Lucam antonium de giunta florentinum Venetijs impreſſa: Julio.ij.pontifice maximo: ac leonardo lauredano inclito venetorū duce.Kl. Februarij anno ſalutis. Mcccccuiij. Feliciter explicaunt.

Regiſtrum cartarum prime partis

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t u p

¶ Omnes ſunt quinterni preter p qui eſt ternus

Regiſtrum ſecunde partis.ſ.cauſarum.

A B C D E F G H J K L M N O
P Q R S T U X Y Z AA BB CC
DD

¶ Oēs ſunt quaterni:preter CC DD q ſūt quinterni

¶ In prima parte ſunt quinterni.xvi.ꝛ carte .iiij.

¶ In ſecunda parte ſunt quinterni.xxij.

¶ In ſūma ſunt.xxxviij.quinterni ꝛ carte .iiij.

Dominici de Sancto Geminiano comentaria egregia in Decretum

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA